

Proletarec

Glasiło Socijalistične zveze v Julijski Benečiji

Izhaja vsako soboto zjutraj.

Posamezna številka stane 20 stotink.

Naročnina stane za celo leto 11 L., pol leta 5.50 L., tri mesece 2.80 L., mesečno 1 L., za inozemstvo 16 L. - Naročnina se mora vnaprej plačati.

Pisma in reklamacije za uredništvo in upravnništvo naj se naslovljajo: „Proletarec“ Poštni predaj številka 43 GORICA

Rokopisi se ne vračajo. Pisma brez znamke se ne sprejemajo. - Oglasi se računajo po dogovoru in se morajo vnaprej plačati. -

Kongres III. internacionale v Moskvi.

Socijalistična stranka v Italiji stoji danes pred odločitvijo: bode sprejeta v III. internacionalo ali ne, ali se ji bô naložilo nove pogoje za njen sprejem? Kongres III. internacionale, ki se vrši te dni v Moskvi in ki bo gotovo trajal najmanj tri do štiri tedne, bo imel velik pomen za bodoče mednarodno delavsko politično gibanje. Njegovi sklepi bodo imeli brezdvomno nove odboje na političnem polju v posameznih državah Evrope.

Ugibati danes, kakšen bode sklep v obziru socijalistične stranke v Italiji, menimo, da je pre zgodaj. Vsekakor pa smemo reči, da je njen položaj danes mnogo boljši, nego je bil ob priliki Livornskega kongresa. Leninova zmerna zunanja in notranja politika, ki jo je vpehjal zadnje čase, katera je brezdvomno poostrila odnose med njim in Trocki-jem, popoln poraz zadnjega poskusa nemških komunistov, sijajen uspeh socijalistov in skoraj popoln poraz komunistov pri zadnjih volitvah v Italiji, so dogodki, ki jasno pričajo in odobrujejo postopanje socijalistične stranke v Italiji. Preko teh dogodkov kongres III. internacionale ne bo mogel iti in hočeš nočeš, jih bo moral uvaževati.

Na drugi strani pa ne smemo

prezreti, da se bodo zastopniki italijanske komunistične stranke, ki imajo na kongresu pravico do glasu, na vse možne načine opirali in uporabili ves svoj vpliv, da prepričajo sprejetje socijalistične stranke v III. internacionalo, katero bi pomenilo njih politično smrt.

Kake morebitne posledice bo prinesel sklep III. internacionale socijalistični stranki v Italiji? Ako bo sprejeta v III. internacionalo, potemtakem bomo imeli na eni strani gotov razpust komunistične stranke, ker se ogromna večina sedanjih pripadnikov ki so ji še ostali zvesti, brezdvomno porne zopet v socijalistično stranko. Ni izključeno pa tudi, da v tem slučaju stranka ne doživi novega razkola z desničarji, katerih moč je danes številnejša, nego se je pokazala na Livornskem kongresu in je gotovo močnejša od komunistov. V slučaju pa, da kongres ne pripozna socijalistične stranke za svojo članico, tedaj si stranka ohrani ali še celo bolj utrdi svoj sedanji položaj, ker mnogo je še takih sodrugov, ki čakajo, da se položaj stranke v mednarodnem oziru pojasni, kateri se bodo spet poprijeli opuščenege dela v korist in procvit delavskih inštitucij.

Nepremagljiva ideja.

Ljubljanski »Naprej« piše pod tem naslovom:

»Volitve v rimski parlament so končale z zmago — to lahko smelo in ponosno trdimo — socijalistične ideje! Italijanska buržoazija z Giolitijem na čelu, je hotela s pomočjo fašistovskega terorja z enim udarcem uničiti, ali vsaj začasno opešati fronto italijanskega proletarijata ter priti z legalnim in nelegalnimi pomočki do one moči, ki jo potrebuje za udeležitev svojih kapitalistično-imprijalističnih težni.

Trenutno šovinistično-nacionalno položenje italijanskega ljudstva na eni, in razkol med italijanskim proletarijatom na drugi strani, sta bila za Giolitija dva psihološka momenta, na kateri je stari lisjak ob razpustu prejšnje zbornice prav dobro računul. Videč, da s prejšnjo »večino« na Montecitoriju ne more nikamor ter računajoč na omenjeni dve dejstvi, je razpustil parlament, pričakujoč od novih volitev

delazmožne večine«. A delal je račun brez krčmarja!

Italijanska socijalistična stranka, je z ozirom na grozni fašistovski teror prvotno resno mislila na to, da se volitev sploh ne udeleži. K nameravane mu koraku jo je močno sllila bojažen, da doseže italijanski proletarijat spricho terorja, ki ga je buržoazija proti njemu izvajala, uničujoč poraz. Da sklepa o tem koraku, je vodstvo stranke sklicalo konferenco, na kateri je večina zaupnikov sklenila, da se stranka udeleži volitev.

Nameravana volilna abstinenca je vsakega, ki je sledil dogodkom v Italiji, navdajala s strahom, da bo italijanski proletarijat poražen tako ali tako, kajti, če ne greš v boj, pokažeš svojo onemoglost, če se pa boja udeležiš, si vsled terorja, zbežanosti in apatije gotovo poražen. S tem strahom je vsak zaveden proletarec v Italiji in drugod pričakoval italijanskih volitev in ko so itali-

janski sodrugji sklenili se jih udeležiti, je vsakdo nestrno pričakoval izida, na podlagi katerega spozna, ali je zmagalo fašistovsko-šovinistično nasilje ali je zmagala socijalistična ideja.

Zgodilo se je poslednje! S svojim nastopom je italijanski organizirani proletarijat izvajal novo zmago ne le samemu sebi, pač pa tudi socijalistični ideji in celokupnemu mednarodnemu proletarijatu. Volitve v Italiji so dokaz, da je socijalistična ideja nepremagljiva, da kljub nasilju in preganjanju napreduje in zmaguje! Vsi poboji soc. zaupnikov in požigi delavskih inštitucij niso nič pomagali: socijalistična stranka je izšla iz volilnega boja močna, nepremagana. Po številu poslancev, je med vsemi strankami najmočnejša, ker takozvani nacionalistični blok ni nič drugega, kakor konglomerat ljudi, ki si bo-

do danes ali jutri v laseh in vse kaže, da bo Giolitti postal sam žrtev fašizma, s katerim je hotel uničiti socijalistično stranko. Ravno tako so italijanske volitve dokazale, da stoji moč fašizma na bombah in terorju in da je fašizem pri teh volitvah dosegel višek »napredka«, kajti od 515 poslancev jih je dobil komaj dvajset, to se pravi, da je na čeli črti poražen. Bombe, na katerih sedi šovinistična fašistovsko-teroristična garda, so začele pokati in vse kaže, da bo v Italiji v najkrajšem času začela zvoniti druga plat zvona! Ta plat je organizirani proletarijat, ki bo znal z močnimi organizacijami in trdno disciplino pokazati zobe italijanski buržoaziji in — ako treba — energično obračunati s fašizmom!

Volitve v Italiji so nam končno pokazale, da gre socijalistična stranka po prvi poti,

zato ji je proletarijat izrekel zaupnico. Po livornskem kongresu se je zdelo, da bo izstop »čistih« komunistov iz stranke prinesel italijanskemu delavstvu hude posledice. Volitve pa so pokazale, da je ogromna večina italijanskega delavstva ostala zvesta tradicijam socijalistične stranke in da ni sledila ekstremno-radikalnemu nastopu »čistih«. To dejstvo nas navdaja z upanjem, da bo italijanski proletarijat v najkrajšem času zopet v eni fronti pod devizo: neizprosni boj in najstrožja opozicija proti vladajočim meščanskim strankam na eni, ustvarjujoče delo v delavskih organizacijah na drugi strani!

S temi besedami častitamo italijanskim sodrugom na zmagi, z željo, da pod to devizo zaplapolu zopet v najkrajšem času rdeča zastava enotne in mogočne Internacionale! Zivel mednarodni socijalizem!

KAPITALISTIČNA GRADBA SOVJETSKE RUSIJE.

(Leninov članek.)

V prvem zvezku lista »Krasnaja Nov.«, ki ga izdaja komisariat za politično prosveto, je objavil Lenin članek, ki označuje novo smer boljševiške gospodarske politike mnogo nazorneje nego vsi doslej znani Leninovi govori. Zaraditega se nam zdi potrebno, da objavimo njegova izvajanja. Najprej razpravlja Lenin v članku o državnem gospodarstvu z žitom in o uvedbi proste trgovine z žitom in potem nadaljuje:

»Beda in razkroj je tako velik, da ne moremo na mah obnoviti velike socijalistične državne industrije. V ta namen bi potrebovali velike žitne zaloge v centru in teh nimamo. Zaraditega moramo pospeševati v prvi vrsti malo obrt, ki ne rabi strojev in velikih zalog surovin, ne kuriva, ne živilskih zalog. To seveda potrjuje, da bosta malomeščanstvo in majhni kapital zopet nastala. Smešno bi bilo, tu zapirati oči. Če pa eksistirajo mali producenti, bi bilo neumno in samomor, prepovedati vsakršno zasebno izmeno blaga, to je trgovino, torej kapitalizem. Kar je potrebno, ni prepoved razvoja kapitalizma, marveč razvoj naravnati v smer državnega kapitalizma. To je mogoče, zakaj državni kapitalizem že obstoji. Združljiv je z diktaturo, ker je napredek napram patriarhalškemu maloposestništvu.

Prva oblika državnega kapitalizma so koncesije. Delavska in kmetiška vlada prepušča tujezemske kapitalistom našo

industrijo pridruže si pa sama nadzorstvo.

Druga oblika državnega kapitalizma so zadrage. Te dovedejo male kapitaliste v naprave vrste. Zakaj neumnost in zločin bi bilo, če bi tega ne hoteli videti, da je v svobodi in pravici zadrž zapodačena svoboda in pravica kapitalizma, ki je nam koristna. Kot oblika trgovine nam je koristnejša, kot svobodna trgovina. Ta olajša združenje milijonov ljudi iz vseh družabnih razredov in je zaradi tega važna za prehod k novim socijalnim oblikam.

Tretja oblika državnega kapitalizma je v tem, da država pritegne trgovca ter mu proti tolikim in tolikim odstotkom naroči, da predaja produkte državnih industrij ter oskrbuje nakup produktov malih producentov.

Četrta oblika obstoji v tem, da država da v najem kapitalističnim podjetjem državne obrate, gozde itd. To je isto kakor koncesije tujezemske kapitalistom.

To je, kakor vidimo, pravi program kapitalistične obnove. Dajanje industrije, ki je bila pred tremi leti iztrgana kapitalistom iz rok, v najem deloma tujim deloma domačim kapitalistom in prepustitev razpečavanja blaga deloma kapitalističnim trgovcem deloma kmetiškim in maloobratniškim zadrugam — to je popolna obnova kapitalizma! Lenin utemeljuje to kapitulacijo, pred kapitalom tako-le:

»Mi, (namreč boljševiki) smo predstraža proletarijata. Ne smemo pa pozabiti, da je predstraža le majhen del proletarijata in proletarijat le majhen del vsega prebivalstva. Da najdemo ugoden izhod iz našega položaja, moramo poznati srednjo pot, po kateri pridemo do nadaljnega razvoja. Oglejte si zemljevid! Med Vologdo, Rostovom na Donu, Saratovom, Omskom se razprostirajo ogromni prostori, na katerih bi imeli prostore tucati civiliziranih držav. Toda povsod vlada tam isto patriarhalno, napol divjaško stanje. Spomnite se na izgubljene kote ruske zemlje, daleč proč od železnice, brez cest brez zveze s civilizacijo, s kapitalizmom, s velikim mestom! Ali je mogoče iz tega stanja, ki prevladuje v Rusiji, napraviti neposredni prehod k socijalizmu? Da, mogoče bi bilo z elektrifikacijo! Če osnujemo deset velikih podeželnih central, bomo lahko mnogo napravili. Toda to zopet potrebuje najmanj deset let pripravljalnega dela. Ta čas bi se utegnili vendar skrajšati, če bi nastala med tem proletarska revolucija v Angliji, Nemčiji in Ameriki.

Kapitalizem je zlo v primeri s socijalizmom. Toda kapitalizem je napredek v primeri s srednjim vekom, malo produkcijo, birokratizmom.

Kolikar ni mogoče prestopiti neposredno k socijalizmu, je kapitalizem neizogibna razvojna faza produkcije in izmenjavanja.

Ti stavki značijo popolno kapitulacijo Leninovo pred menševizmom. Zakaj prav s ta-

kimi argumenti so ruski menševiki utemeljevali svoje naziranje, da Rusija še ni zrela za socializem, da mora prej preživeti kapitalizem ter da ne more nikakršna nasilna oblast manjšine preskočiti »neizogibno razvojno fazo«.

TOŽBA

proti

„Il Lavoratore Socialista“

Ker je »Il Lavoratore Socialista« razkril in objavil grozodejstva, ki se vršijo v tržaških ječah na škodo komunističnim mladeničem, je obtožen radi tega vstajne zarote, češ, da je vse, kar je pisal, le gola laž, in da o grozodejstvih v zaporih ni niti sledu. Tožba je bila baje vložena od komandanta karabinerjev, ki je napravil tozadevno preiskavo, pa ni našel nič ... huđega!

»Il Lavoratore Socialista« vsklika k temu ter pravi: kar smo priobčili je le še del vseh grozodejstev, ki so se izvršile na škodo nedolžnih žrtev. Veseli nas, da nam bo na ta način dana prilika, da obelodanimo javnosti tudi to, kar nismo še priobčili. Samo želimo, da bi se tožba kje ne izgubila, kakor je to že v navadi v takih slučajih, kar bi nam bilo zelo žal.

VSE ZA BLAGOR DOMOVINE!

Vse časopise se obirno bavi v dolgih člankih o razkritih sleparij, ki jih je izvršila italijanska vojaška misija na Dunaju z generalom Segre na čelu, ki se sedaj nahaja pod preiskavo v zaporu v Firenci. Največja zasluđa teh razkritij gre brezdvomno dunajski »Arbeiter Zeitung«, katera nadaljuje preiskavo na svoj račun. Dodatno k tem svojim doseđanjim razkritjem piše petkova dunajska »Arbeiter Zeitung«: »Obseg verižniških kupcij italijanskega generala Roberta Segré-ja, bivšega vsemogočnega predsednika vsemogočne komisije za premirje, je razviden že iz njegovih vlog pri eni sami banki. Tekoči račun generala Segré-ja pri »Wiener Bankverein-u, dokazuje, da je položil tam sledeče svote:

24. maja 1919.: vloženih 10 milijonov starih kron;

31. maja 1919.: vloženih 5 milijonov starih kron;

20. oktobra 1920.: vloženih 100 delnic hodorovske tovarne za sladkor;

14. septembra 1920.: vloženih 25 lombard;

14. septembra 1920.: vloženih 21 lombard.

Kako je mogel italijanski general, ki je imel tu vršiti zgolj vojaške posle, vložiti v banko tako velikanske svote? To se je zgodilo le pri eni banki. Bog vedi, pri koliko drugih bankah se je isto zgodilo! Jasnó je, da so vse te vloge v zvezi z vsemogočnimi dvomljivimi kupcijami, pri katerih so bili seveda udeleženi tudi avstrijski državljani.«

Sodrugí, somišljeniki zavedajte še naše volilne zmage in razširjajte »PROLETARCA«, glasilo naše stranke!

Kje je državna avtoriteta?!

»Edinost« piše:

Po kazenskem zakonu vseh dežel je omejevanje osebne svobode, so nasilstva in požigi, je nasilno motenje varnosti na lastnem domu prepovedano. A kaj vidimo in doživljamo v teh časih tu pri nas in tam v starem kraljestvu? Kako se tlačí osebna svoboda, koliko nasilstev doživljamo, koliko napadov, koliko požigov vidimo, kako se uničuje in pustoši tuje imetje!

Vse to se godí in nihče ne kliče krivcev na odgovor. Nasprotno! Navadno zadene kaznen tistega, ki je trpel škodo na svojem imetju ali na svoji osebi ali celo na svojem človeškem dostojanstvu. Vse to vidijo in gledajo oči oblastev! Glas o tem se razširja že tudi v široki evropski javnosti. Angleška revija »The Nation« je prinesla nekoliko tozadevne statistike. V kratkih petnajstih dneh od 5. do 21. aprila je bilo pri spopadih v Italiji ubitih 49 oseb. Od teh je bilo 43 socijalistov! Izmed 270 ranjenih — so skoro vsi socijalisti. Porušenih je bilo 88 poslopij, zažganih 70! Zopet sama socijalistična last. Radi teh dogodkov pa je bilo aretiranih 212 socijalistov in — 2 fašista! Rečena angleška revija ugotavlja, da sta v dveh slučajih bila aretirana napadalec, a v 212 slučajih napadeni oškodovanci! To bi bila statistika le kratkih dveh tednov. Statistika po 21. aprilu pa bi kazala še vse drugačne številke.

In kakor da to ni še dovolj, divja vse nacionalistično časopisje — in to je v veliki večini — proti tistim, ki so trpeli škodo in preganjanje. Tako delajo tudi tržaški nacionalistični listi.

Prikrito ali pa povsem odkrito in naravnost ter brez sramu opravčujejo in celo hvalijo vse požige, vsa razdevanja tuje lastnine, vse zločine proti zdravju in življenju bližnika. To je čin tiste slavne »kaznovalne ekspedicije«. Koliko pomanjkanja vsakega pravnega in človeškega čuta in vsake morale je v takem pisanju. Napadalcu in krivičniku priznavajo pravico, da kaznuje napadanega oškodovanca, ki se — brani! Vse to se dogaja kljub kazenskemu zakoniku, po vsem svetu priznanem načelu, da smo pred zakonom vsi enaki in da velja zakon za vse enako!

In če se dogajajo take stvari ne kaznovano, če morejo izvestni elementi jemati v roke državno oblast, oziroma celo nadomeščati državno oblast, potem stopi pred nas vprašanje: Živimo v državi ali živimo v neorganizirani, zmedeni, podivjani deželi, kjer vlada nasilje in krivica? To vprašanje vzbuja v nas čustva ogorčenja in nas žge v dušo, ker vidimo in poslušamo dan na dan, kako se krivična politika naperjena proti našemu ljudstvu opravičuje s hinavsko trditvijo, da nočemo priznati države in njene avtoritete!! Kje pa je, za božjo voljo, ta avtoriteta? Vidimo jo le tedaj, ko gre slučajno proti Jugoslovenom in socijalistom, ki — kolikor je znano — izza časa zasedbe niso rušili in požigali nobenih hiš, uničevali nobenih tiskarn, ovirali nikomur osebne svobode, nikogar osebno zlostavljali, niti ne prirejali »kaznovalnih ekspedicij«, — ki si na kratko: niso nikdar in nikjer prisvajali oblasti, nalog in dolžnosti, ki jih mora vršiti edino le — državna avtoriteta!!

KONGRES III. INTERNACIONALE

Socijalistična stranka v Italiji bo zastopana na kongresu III. internacionale v Moskvi po sodrugih Maffi, Riboldi in Lazari. Ti trije delegatje so odpotovali iz Rima dne 2. t. m. ter so se peljali skozi Avstrijo in Nemčijo. Na tem kongresu bo prisostvovalo nad 1200 delegatov vseh dežel.

NEKOLIKO POJASNILA.

Glasilo jug. soc. dem. stranke v Jugoslaviji »Naprejek« je priobčil dne 1. junija sledečo notico:

»Zastopniki italijanske socijalistične stranke Lazzari, Maffi in Riboldi so šli v Moskvo. To je zadnji poskus italijanske socijalistične stranke, da doseže sporazum s III. internacionalo. Razumljivo je, da si laški komunisti na vsak način prizadevajo za dosego sporazuma. Missiano, Giennari in Terracini so šli že v Moskvo, da bi Lenina in druge za stvar navdušili.«

Najbrže, da je ta notica prišla v list brez paznosti, ali pa, da se v Jugoslaviji premalo pozna italijanske razmere. Res je, da so se podali zastopniki italijanske socijalistične stranke na kongres III. internacionale,

da tam zagovarjajo stališče stranke in da vstrajajo za njen pristop k III. internacionali. Ne odgovarja pa resnici, da se za to se potegujejo tudi ljubljanski komunisti ter da so v ta namen odpotovali v Moskvo tudi zastopniki komunistične stranke, da bi Lenina in druge za stvar navdušili.

Kdor pozna bolj od blizu odnošaje med italijansko socijalistično in komunistično stranko, ta ve, da so bili dosedaj italijanski komunisti najhujši nasprotniki sprejema italijanske socijalistične stranke v III. internacionalo. Dočim so se komunistične stranke v Nemčiji, v Švici in na Francoskem potegovale za to, da pripozna III. internacionala kot svojo članico tudi ital. soc. stranko in da so sodrugí Lewi, Klara Zetkin in še druga dva člana centralnega vodstva III. internacionale celo demisionirali radi tega, ker se je ni hotelo pripoznati, so italijanski komunisti delali na vse moči, da to prepričajó. Zategadelj se že nadejamo, da bodo tudi na kongresu v Moskvi nastopili prav odločno proti, ker bi morbitni sprejem ital. soc. stranke v III. internacionalo pomenil smrtni udarec za njih stranko v Italiji.

RUSKA TRG. MISIJA OSTANE V RIMU.

Kakor poročajo listi, je minister za zunanje posle grof Sforza sprejel načelnika ruske trgovinske misije Vorovskega. Grof Sforza je vprašal Vorovskega, ali misli, da bo mogel doseči sklep pogodbe v dveh mesecih. Ker je Vorovski odgovoril, da bo mogel, se dovolí ruski misiji provizorna imuniteta za dva meseca. Prenehala bo sama po sebi, če po dveh mesecih trgovinska pogodba še ne bo podpisana. Podaljša se pa, ako bo podpisana v dveh mesecih. Vorovski je izjavil, da bo ostala misija v Rimu in nadaljevala svoje delo.

Karl je bil na Dunaju! Španski listi priobčujejo pismo, ki ga je pisal dunajski dopisnik madridskega »El Socialista« španskemu poslaniku de Avilla in v katerem kategorično trdi, da je prišel ekscesar Karl na Dunaj s pomočjo potnega lista in je v poslaništvu tudi spal. V pismu namiguje dopisnik med drugim tudi na stremljenje Alfonso XIII., da bi se v deželah bivše Avstrije obnovil status quo.

Kakor se vidi, Karolu še se zmiraj cedijo sline po avstrijskem prestolu!

„Komunist“ Godina izključen iz stranke.

Izvršilni odbor italijanske komunistične stranke sekcija III. internacionale je izključil iz stranke gospoda Karola Godina.

Glasilo komunistične stranke »Il Comunista« je objavil to notico s sledečimi besedami: »Vsled težkih disciplinarnih prestopkov je bil izključen iz stranke sodrug Karol Godina, vpisan pri Idrijski sekciji (Julijska Benečija). Izvršil odbor stranke potrjuje to odredbo.«

Il »Lavoratore Socialista« komentira to vest v dolgem članku, kjer pravi med drugim:

Karol Godina! Kdo je ta? Takih ljudi je v komunistični stranki mnogo. Zlobni možički, dvomljivi malopridneži, bolj nevarni delavskim masam, nego priznani nasprotniki. Ljudje brez vesti, brezobzirni in nesramni. Ljudje brez vsake vrednosti, brez vsake sposobnosti, ampak polni osebne častihlepnosti in ostudnega arvizma, ki so se vsilili med delavske mase, izrabljajoč njih šibkost, poostriiti nesoglasje ter živeti kot podli mrčesi na truhlih, trpljenju in na mizeriji delavskega stanu.

Nadalje opisuje »Il Lavoratore Socialista« Godino, kaj je bil v prejšnjih letih. Do pred par leti je bil Godina eden najhujših nasprotnikov delavstva. Bil je agitator žoltih organizacij. Svoj čas je služil kot ljudskošolski učitelj, potem pa je postal uradnik pri neki banki. Naenkrat pa se je zgubil ter se podal v inozemstvo, kjer je živel kot vagabund (nekateri pravijo, da je bil provokatorični agent in celo ogleduh.) Po premirju se je povrnil v Trst ter se je vsilil med vrste socijalistične stranke, kjer se je hvalil, da je bil ljudski komisar v Zarskojem-Selu, predstavljajoč se tudi kot emisar Sovjetske Rusije.

Doslednost komunistov.

Pretekli teden se je vršil v Milanu kongres zveze tkalcev, katere glavni tajnik je sodrug Schiavello, eden izmed najinteligentnih komunističnih voditeljev. Na kongresu so bili zastopani v ogromni večini socijalisti, ali vkljub temu je bilo tajnikovo poročilo sodruga Schiavello enoglasno sprejeto.

Nasprotno pa smo videli na kongresu Sindakata stavbniških delavcev v Trstu pretečenó nedeljo nastop tukajšnjih komunistov, če jih smemo kot take nazivati, kateri so nastopili naravnost surovo proti voditeljem sindakata, le za to, ker so socijalisti, brez da bi bili navedeli le en utemeljen razlog proti njihovemu doseđanju delovanju. Potemtakem je povsem opravičeno, da naši sodrugí ne morejo sodelovati in nositi odgovornosti s takimi ljudmi. Vsled tega so tajniki sindakata Budin, Bresaz, Kermolj in zvezni tajnik sodrug Petejan podali demisijo in pustili odgovornost brezmadežnim »čistim« komunistom. Bomo videli, na kaka nota bodo oni spravili ta tako cvetoč in najmočnejši Sindakat v Julijski Benečiji?

Na sedanje socijaliste ni napravil vže iz vsega začetka dobrega vtisa, dočim sta ga Regent in Tuntar sprejela z odprtimi rokami. List opisuje nadalje, kako vlogo je igral Godina med slovenskimi sekcijami, kadar se je šlo radi tendenc na Livornskem kongresu. Po požigu lista »Il Lavoratore«, je bil Godina, eden izmed prvih, ki so ga zasedli, a ni bil aretirán.

Nekoliko dni pozneje dospel je v Idrijo, kjer se je čutil kot politična žrtev in rudarji so ga hvaležno sprejeli.

Tu je pričel takoj pridigovati revolucijo ter smatral za reformizem vse, kar si je delavstvo vstvarilo: konsumne zadruge, produktivne zadruge in organizacije.

»Il Lavoratore Socialista« zaključuje tako-le:

Gotovi smo, da se bodo vsi ti naši zasramovalci eden za drugim sami razkrinkali. Ne more biti drugače. Čas nam bo dal prav.

DELAVSKA ZBORNICA V VIDMU V ROKAH SOCIJALISTOV.

Pri volitvah, ki so se vršile meseca februarja t. l., so komunisti zmagali ter izvolili svoj izvršilni odbor. Ker so se pa volitve izvršile po nerednosti, se je pretekli teden napravil »referendum«, ki je prinesel socijalistični stranki ogromno večino. Evo izid referenduma: Volilcev 77 organizacij; za socijalistično listo je glasovalo 5520 članov, za komunistično pa samo 587, 22 se jih je volitev vzdržalo. Po tem izidu so komunisti morali izročiti vodstvo delavske zbornice socijalistom.

Sodrugí, čitajte in razširjajte »Proletarca!«

VELIKANSKA STAVKA angleških premogovnih delavcev.

Na Angleškem si stojita dva enakovredna, dva enako močna, enako sposobna sovražnika nasproti: sijajno organiziran in močno razvit kapitalizem in nepremagljive orjaške delavske organizacije. Svet stoji pred mezdinim gibanjem, ki po svoji ogromnosti in silovitosti presega gibanja vseh časov in krajev. Čez mesec in pol že traja stavka premogovnih delavcev, katerih armada sestoji iz enega milijona in 250 tisoč mož. Če računamo, da ima vsak stavkajoči delavec 3 do 4 družinske člane, vidimo, da je v ta velikanski boj vpleteno nad 5 milijonov angleškega ljudstva, ki črpa iz bogatih strokovnih organizacij denarne podpore.

Ker danes cenejši ameriški premog izpodriva angleškega, s katerim je zalagala Anglija pred vojno nele svojo bogato razvito industrijo, marveč tudi nbroj drugih dežel in ker je postala tudi Francija nevarna tekmelec angleških premogovnih podjetnikov, kateri napenja vse sile, da bi se izvlekli iz krize in dvignili svojo industrijo zopet na površje, iščejo torej v znižanju delavskih plač svojo rešitev. A pri tem se bodo varali. Delavci niso voljni, da bi se gospodarska kriza, ki pretresa danes Veliko Britanijo, katera je po svetovni vojni zgubila nenadoma prvenstvo, rešila izključno na njih račun in so ji napovedali ta orjaški boj, ki mu ne vidimo še konca.

Med bitko se vrše neprestano pogajanja. Ena najvažnejših spornih točk, ki bi bila lahko dalekosežnega pomena za celo socialno življenje Anglije, je zahteva delavcev, da se izravnajo plače premogovnega delavstva v celi državi. Zastopniki strokovnih organizacij zahtevajo, da bodi plača delavev v vseh premogovnikih enaka in naj zato podjetniki dobičkanosnih rudokopov odstopijo del svojega dobička podjetnikom manjših premogovnikov.

Če bi ta zahteva prodrla, bi se izvršil s tem velik preobrat v industrijskem življenju Anglije. Vsa premogovna industrija bi s svojimi številnimi podjetji tvorila veliko enoto, ki bi se upravljala pod nadzorstvom celokupnega interesiranega delavstva.

DELAVSKA SOLIDARNOST.

Dočim se kapitalizem prelja, kje in kod naj teko državne meje, dočim angleški kapitalizem nemškemu narodu diktira globo, ki naj jo plača za vojno odškodnino, je pa v Nemčiji rudarska organizacija, ki šteje danes 467.000 članov, votirala za angleške štrajkujoče premogarje en milijon mark. Razentega bo še vsak organiziran rudar v Nemčiji prispeval 3 marke za podporo angleškimi rudarjem, ki bijejo s kapitalisti največji boj, kar jih do sedaj zgodovina pozna.

To so zavedni delavci, to je delavska solidarnost!

KRIZA V TRŽAŠKI DELAVSKE ZBORNICE.

Pri volitvah izvršnega odbora tržaške delavske zbornice, ki so se vršile začetkom meseca maja t. l. so zmagali z malo večino »čisti« komunisti. Zmagali so s terorjem in nasiljem, prav po fašistovski, ali njih zmaga jim je malo teknila. Še niti en mesec po volitvah, novoizvoljeni izvršilni odbor ne samo, da se ni konstituiral, marveč ne more več delovati, ker je polovica izvoljenih članov že podala demisije ter noče več slišati o nasilju med delavstvom. Tudi v posameznih organizacijah so »čisti« komunisti prisilili naše sodruge do demisije, tako pri pekovski, kovinarskih in drugih strokah. In kaj imajo od tega? Delavstvo se odteguje od organizacij in iste propadajo in hirajo. Ker pa delavstvo ni več složno med seboj, je samoobsebi ujemno, da zveza delodajalcev izkoristi ta za njo ugoden trenutok ter zavrača vse delavske zahteve. Ne samo to, ampak delavstvo izgublja polagoma tudi košček za kosom tega, kar si je v prejšnjih bojih težko in z žrtvami pridobilo, ker njihove organizacije nimajo več moči, se uspešno postaviti v bran. Takoršen je torej že danes, toda še le po par mesecih, razkola položaj tržaških, nekdanj tak močnih in bojevityh delavskih organizacij. Mi smo že omenili, da bo delavstvo že prišlo do pravega spoznanja, ali takrat bo žalobog že prepozno. Tudi na Goriškem kriza ne bo izostala, kjer se že opazuje znaki, katerim bodo kratkomalo sledile posledice.

TRIJE PTIČKI.

Bil je svoj čas narodnjak, ki ga je vojna pretvorila v pravega komunista-ekstremista. Tega človeka so nekateri ljudje smatrali kot nekakega delavskega izveličarja. Agitiral je na vse možne načine za razkol socialistične stranke, kar se mu je tudi posrečilo in konečno je izdal tudi lastno komunistično stranko. Ta človek je Godina, ki danes gospoduje v Idriji. Priletel je v stranko drugi ptiček. Izkazoval se je kot najstrastni socijalist. Ob razkolu je bil tudi strasten unitarec. Kadar pa je videl, da gre večina v naši deželi za komunisti, je postal kar čez noč komunist. Pri komunistih je bil sprejet z odprtimi rokami, postal je velik prijatelj Tuntarja, obljubili in skoraj zagotovili so mu eno najzaupnejših mest in malo je manjkalo, da tega mesta tudi ne zasede. Ali kaj se je zgodilo? Par dni pred volitvami je postal fašist. Ta človek se imenuje Buttignon. Tretji ptiček je pa priletel iz Jugoslavije, seveda ves utrujen in lačen. Komunist Kosič ga je pridno pital in naši nekdanji sodruzi so ga smatrali kot nekakega doktorja svetega pisma, toliko več, ker je pravil, da je dovršil visoke šole... na Dunaju! Tudi njega so hoteli postaviti v službo na eno najzaupnejših mest. Ta ptiček pa je kmalu odfrčal v gorke kraje, prodavši se poprej fašistom. Čez nekoliko časa potem, pa izvemo, da je ta pti-

ček izrabil štemplje delavske zbornice v Gorici ter si napisal na račun iste kreditno pismo za dvesto lir. Ta tretji ptiček je neki Primožič.

Seveda, izdajalci proletarijata pa ostanejo še zmiraj edino-le socijalisti!

Razne stvari.

KOLIKO STANE KONSTITUANTA V JUGOSLAVIJI.

Poslanec je 419. Vsa dobiva dnevno 480 kron, mesečno 14.000 K, letno 175.000 K. — Predsednik konstituante dobiva dnevno 734 K, torej letno 271.000 K. Ako priračunamo še izredne izdatke za konstituantu, znašajo stroški zanjo okrog 100 milijonov kron letno ob tem številu poslancev kakoršno je sedaj.

KOLIKO DOBILJO DRŽ. POSLANCI V ITALIJI?

Vsak državni poslanec v Italiji dobi 15.000 lir letne plače. Vrhu tega ima prosto vožnjo na vseh državnih progah in parnikih in razven tega dobi še vsako leto po 9 liskov II. razreda za svojo družino, s katerimi se lahko vozi v Rim ali iz Rima od vsakega, oziroma v vsaki kraj Italije.

PRIZIV PROTI VOLITVAM.

Vodstvo socialistične stranke je sklenilo, da vložijo priziv na parlamentarno volilno komisijo proti izvolitvam v sledečih volilnih okrajih: Perugia, Bologna, Firenze, Ferrara, Pavia, Parma, Aquila, Mantova, Trst in Istra.

K trpinčenju ujetnikov v tržaških ječah poroča »Lavoratore Socialista« od 2. t. m., da sta se v tej zadevi uvedli dve preiskavi. Ena vodi generalni civilni komisarijat, drugo sodnija. Sodijska preiskava je bila poverjena gospodu sodniku Di Martinu. Poizvedovanja gospoda odvetnika drja Zennara so potrdila, da odgovarjajo vesti, ki govorijo o pretepanju ujetnikov, popolnoma resnici. Vseh štirideset mladeničev, nad katerimi so se izvajala trpinčenja, je bilo preiskanih od zdravniškega izvedenca, gospoda drja Xydiasa. Zdravnik je na fantih ugotovil sledove udarcev s palicami in bikovkami, dasi je poteklo že petnajst dni, odkar so bili tepeni. Na nekaterih je zdravnik ugotovil sledove brč in globokih zarez, povzročene z verigami. Kakor izjavljajo vsi aretiranci, so bili tepeni do nezavesti za to, da bi se iz njih izsilile izpovedi o podrobnostih, katere ne obstajajo. Najbolj neusmiljeno se je obnašal orožniški brigadir Schifano. Ta je enemu aretirancu pljunil v usta in ga prisilil, da je pljunec pogoltnil. Poleg tega moža se imenujeta tudi brigadir Moretti in maršal Bagliioni, katera sta mučila aretirance. Odgovoren za vse pa je gospod poročnik Faggioni, zakaj on je dajal goriimenovanim ukaze navodila.

V »zaroto«, ki je dala povod, da je bil aretiranih štirideset oseb, je zapleten, kakor je poročal »Piccolo«, tudi bivši avstrijski poročnik Grossmann. O tem možu se je govorilo, da je organiziral protifašistovsko

gardo. Sedaj pa, pravi »Lavoratore Socialista«, se sliši, da je ta mož baje dobil od nekega oblastva 1700 lir. Tudi ni bil aretirani. Vse kaže, da ni izključeno, da je Grossmann agent provokater (plačan izzivač.)

»Lavoratore Socialista« poroča, da so v zaporu pri jezuitih v sredo, 1. t. m., zopet pretepali na dvorišču ujetnika. Revez je tulil od bolečin in vpil na potuč.

AVSTRIJSKA VLADA ODSTOPILA.

Dunaj, 1. junija. Narodna skupščina. Po prečitanku formalnosti je predsednik Weisskirchner sporočil sledeči dopis zveznega kancelarja: Zvezna vlada se je smatrala dolžno, da poda zveznemu predsedniku prošnjo, naj jo razreši njenih dolžnostij. Zvezni kancelar je v smislu člena 74. zveznih ustavnih zakonov zvezno vlado oprostil njenih dolžnostij. Kabinetni svet je torej 1. junija odstopil.

Padec avstrijske vlade je povzročilo narodno glasovanje za priklopitev Avstrije k Nemčiji, za katero vlada ne mara prevzeti odgovornosti.

Proti prikloplitvi Avstrije k Nemčiji so nastopile v prvi vrsti Češko-Slovaška, Poljska, Rumunija in Jugoslavija, katerih željo z vso vnemo podpira antantini imperijalizem. Točka 88. mirovne pogodbe dovoljuje samoodločbo narodov, ki bi bilo pravično za vse narode, vendar pa antanta Avstriji grozi z vsemi mogočimi represalijami, če bi ne nehala z glasovanjem.

VSEM ODSEKOM, SKUPINAM IN FRAKCIJAM LESNIH DELAVCEV JULIJSKE BENEČIJE.

Dragi sodruzi!

Glasom deželno-zveznega kongresa treh Benečij, ki se je vršil v Trevisu dne 17. aprila t. l. se je, uvidevši nujno potrebo, sporazumno z centralnim odborom sklenilo ustanoviti v Trstu deželno tajništvo za Juljsko Benečijo.

Vsled tega se je sklenilo sklicati deželni shod, kateri se vrši v nedeljo, dne 12. t. m. ob uri 9'30 predpoldan v naši delavski zbornici v Trstu.

Pozivlja se torej vse odseke, skupine itd., naj si izvolijo in odpošljejo delegate na omenjen shod.

Navodila za vdeležbo shoda: Za 50 članov sekcije 1 delegat. Za 100 do 150 članov sekcije 2 delegata.

Za 150 do 300 članov sekcije 3 delegati.

Za 300 do 400 članov sekcije 4 delegati.

Nad 400 članov sekcije 5 delegatov.

Dnevni red:

1. Imenovanje predsedništva in pretehtovanje imovine.
2. Poročilo treviškega deželnega kongresa.
3. Imenovanje deželnega tajnika.
4. Imenovanje članov odbora.
5. Centralizacija skladov.
6. Raznoterosti.

Ker je shod zelo važnega pomena, ne sme manjkati nobene sekcija.

Sodruzi so vabljeni, priskrbeti se z izkaznicami.

Tajnik: Mikus.

Politični pregled

Fašisti proti in za dinastijo. Ustanovitelj in vodja italijanskega fašizma, Mussolini je imel pred kratkim pogovor z urednikom lista »Giornale d'Italia«, kateremu je izjavil mnenje, da se fašistovska parlamentarna skupina uradno ne sme vdeležiti seje nove italijanske zbornice, v kateri se bode prečital prestolni govor in se bo klicalo: Živio kralj! Mussolinijeva izjava je imela za posledico odločen odpor nekaterih fašistovskih skupin, ki se ne nameravajo podvreči v tej zadevi njegovemu povelju. To so v prvi vrsti vojaški krogi, prava vodilna in gonilna moč vsega fašizma.

Častniki in vojniki, ki so člani ali vodje fašistovskih društev, so pa prisegli kralju in dinastiji zvestobo, ter stojijo sedaj pred nalogo: ali se postaviti proti kralju in dinastiji ter povzročiti spor tudi v armadi sami, ali pa se postaviti proti Mussoliniju in odtegniti fašizmu vojaško podporo ter ga takorekoč uničiti. — V tem sporu prihajajo v poštev nadalje fašistovski voditelji, ki niso vezani na monarhistični program z nobeno prisego pač pa z vso svojo politično minulostjo, katere nočejo zatajiti. Ti so se postavili proti Mussolinijevemu protidinastičnemu programu. Nadalje prihajajo v poštev pa fašisti, ki bodo počakali z odločitvijo, dokler ne uvidijo, katera stran-ka jim bo nudila več ugodnosti.

Gornja Šlezija je še vedno pozorišče važnih dogodkov. Vstaja še ni končana in se izvjuje po poročilih Poljske, Nemčije in entente tam prave bitke. Na pozorišče je dospela tudi Angležka z eno divizijo vojakov z artiljerijo in tanki. Zavezniki se ne morejo sporazumeti in Angleži hočejo, da se postavi to vprašanje pred vrhovni svet, v čemur se z Francozi ne strinjajo. Ker je pa postalo tamošnje glasovanje na podlagi samoodločbe narodov, ki je prisodilo Šlezijo Nemčiji, sedaj brezpomembno, je dobila tudi Jugoslavija zopet tek po Koroški. To so torej sadovne patentirane versailske in sanžermanske buržoazne mirovne pogodbe.

Program tirolskih Nemcev je sledeči: »Deutscher Verband« zahteva popolno avtonomijo Južne Tirolske s posebno zakonodajno skupščino ali deželnim zborom v Bocnu. Vojaška služba je odpravljena in prebivalstvo organizira deželno milico po svoji volji. Šole naj bodo pod izključnim vodstvom deželnega zbora in v teh šolah naj podučujejo profesorji iz Avstrije. Italijanske trobojnice bi na Tirolskem ne trpeli. Na visoki Adži bi bila dovoljena le rdeča-bela zastava Nemške Tirolske.

V Mali Aziji še tudi traja vojna med Grki in Turki. Grkom ne gre nič kaj po sreči, vse njih ofenzive se zrušijo. Tudi kralj je zgubil na svoji priljubljenosti.

Državna višja realka v Idriji

nas prosi za objavo sledečega razglasa :

Sprejemni izpiti za I. razred kr. drž. višje realke in kr. drž. nižje gimnazije v Idriji se bodo vršili na podpisanemu ravnateljstvu dne 1. julija t. l. od 9. ure predp. dalje. Vpisovanje za te izpite bo isti dan od 8.—9. ure predp. Sprejemajo se učenci in učenke. Za te izpite veljajo predpisi gen. civ. kom., razglašeni z odlokom od 29. okt. m. l., št. 3416/11. 185. Izprašujeta se učni jezik in aritmetika. Učenci in učenke naj prinesejo s seboj zadnje šolsko spričevalo in krstni list ter morajo izpolniti v tek. letu najmanj 10. leto starosti ali pa dovršiti 4. razred ljudske šole z redom najmanj 8 v vseh predmetih.

Sprejemni izpiti za višje razrede kr. drž. višje realke in kr. drž. nižje gimnazije v Idriji se bodo vršili na podpisanemu ravnateljstvu dne 1. julija t. l. od 9. ure zjutraj dalje. Za pripust k tem izpitom se morajo vložiti pismene prošnje, kolekovane s kolekom 0.60 L, najkasneje do 15. t. m. na podpisanem ravnateljstvu. Prošnje morajo biti opremljene z rojstnim listom, zadnjim šolskim spričevalom, s potrdilom županstva o bivanju v dotični občini ter z dokazom o identiteti na podlagi kakega dokumenta s fotografijo.

Za te sprejemne izpite se mora položiti pristojbina 24.— Lir.

Izpiti se delajo v vseh predmetih po določbah odloka gen. civ. kom. od 29. okt. m. l., št. 3416/11. 185.

Zrelostni izpiti na kr. drž. gimnaziji (liceju) v Idriji. S svojim odlokom od 30. maja t. l., št. 362/5500, nanašanja gen. civ. kom., da je dovolilo kr. naučno ministerstvo izredni termin zrelostnih izpitov na gimnaziji (liceju) v Idriji po sklepu t. šol. leta.

Vsi oni kandidati, ki so že vložili ali pa nameravajo vložiti tozadevne prošnje, se obveščajo, da se ti zrelostni izpiti ne bodo več vršili po bivših avstrijskih določbah, ampak po onih, katere je izdal generalni civilni komisarijat v svojem odloku od 29. okt. m. l., št. 3416/11.185. Eventuelne nove priglasiitve se sprejemajo do 15. t. m. Prošnjam se morajo priložiti krstni list, zadnje šolsko spričevalo, potrdilo županstva o bivanju v dotični občini in dokaz o identiteti na podlagi kakega dokumenta s fotografijo.

Pristojbine znašajo 125.— Lir za izpit in 10.— Lir z diplomom.

Pismeni izpiti se pričnejo 27. t. m., ustmeni izpiti bodo v prvi polovici julija.

Zrelostni izpiti na kr. drž. višji realki v Idriji.

Opozarjajo se vsi oni privatni kandidati, ki bi želeli maturirati na tuk. realki in niso še vložili tozadevnih prošenj, da poteče rok za vlaganje prošenj 15. t. m.

Izpiti se bodo vršili po novih določbah, in sicer pismene naloge od 27. t. m. dalje, ustmeni izpiti pa v prvi polovici julija.

Idrija, dne 2. junija 1921.
Ravnateljstvo kr. drž. višje realke v Idriji.

Provizorni ravnatelj:
Dr. Pavlin.

Iz Števerjana

Podružnica «Ljud. odra» v Števerjanu priredi dne 12. junija svojo

prvo veselico

z sledečim vspeodom :

1. Pozdravni nagovor.
2. « Siromak », deklamacija, S. Gregorčič.
3. « Deseti brat », drama v petih dejanjih, Fr. Govekar.
4. « Še ena », (koncertno kolo) poje mešan zbor, dr. Anton Schvab.
5. Javen ples.

Radi dolgotrajnosti igre, začetek ob 2.30 uri popoldne.
Sodrugji, podpirajte nas pri našem kulturnem delu, zato v nedeljo, dne 12. junija vsi v Števerjan !

Odbor.

Izdaja za deželno socijalistično zvezo in odgovarja za uredništvo
Alojzij Stolfa
Tiska Tip. Giov. Paternolli v Gorici.

Zveza stavbinskih delavcev v Italiji

Sindakat Julijske Benečije v TRSTU.

Razpis službe.

Razpisana je služba strokovnega tajnika Z. S. D. I. z sedežem v Trstu.

Prosilec mora biti član komunistične stranke od dneva nje ustanovitve ter par let član stare socijalistične stranke.

Dokazati mora, da ima govorniško ter strokovno naobrazbo ter, da je zmožen italijanskega in slovenskega jezika.

Prošnje naj se naslovi: **Zveza stavbinskih delavcev v Italiji Sindakat Julijske Benečije, Trst, Via Madonnina št. 15;** najpозneje do 18. t. m.

DEŽELNI ODBOR
Z. S. D. I.

Mestno kopališče v Gorici

V soboto, dne 11. junija t. l. se otvori zopet mestno kopališče, popolnoma prenovljeno in opremljeno z vsem modernim komfortom. — Kopeli v banjah, parne kopeli, vroče zračne kopeli, zdravilne kopeli, basin za plavanje, ljudska pršna kopel.

Urniki: Od maja do konca septembra je kopališče odprto od 6. do 20. ure, v ostalih mesecih od 8. do 16. ure.

Parne kopeli: za gospe: v soboto in nedeljo od 9. do 13. ure — za gospe: v ponedeljek od 10. do 12. ure.

Vroče zračne kopeli: za gospe: v sredo in četrtek od 9. do 13. ure — za gospe: v torek od 10. do 12. ure.

Plavališče je odprto do konca septembra od 6. do 10. in od 12. do 20. ure za gospe — od 9. do 12. ure za gospe.

CENE:

- 1 luksuriозна kopel v banji ali parna kopel Lir 6.50
- 1 kopel v banji, I. razred " 5.10
- 1 " " II. " ali pršna kopel " 3.10
- 1 " " basinu za plavanje ali ljudska pršna kopel " 1.50

Delavske konsumne zadruge za Trst, Istro in Furlanijo

(r. z. z o z.)

Daje se vsem članom in odjemalcem v javnih razprodajalnah na znanje, da smo

otvorili novo veliko skladišče hišnih pridmetov

TRST - Piazza dell' Ospitale številka 3 - TRST (nasproti javni bolnišnici)

Skladišče je založeno z vsakovrstno izbero:

porcelan - lončevine - kuhinjske posode iz aluminija - steklenine - emajlirane kuhinjske oprave - lesne in železne predmete - svetiljke - kavini mlinčki - vsakovrstne jedilne priprave namizne oprave za kavo, čaj, umivalnike i. t. d.

Priporočamo našim odjemalcem, da si ogledajo ta nov obrat našega poslovanja. Vsakdo se bo lahko . . . prepričal o zmernosti cen in o dobroti blaga. . . .

Je dovoljen ogled brez obveznosti nakupa.

Trst, dne 18. maja 1921.

Vodstvo.

ZADRUGA PEKOVSKIH DELAVCEV V GORICI

LASTNA PEKARNA IN PRODAJALNA VIA S. PIETRO 68

DOLŽNOST VSAKEGA ZAVEDNEGA DELAVCA V TEM OKOLIŠU JE, DA PODPIRA TO PROLETARSKO ZADRUGO ZADRUŽNO VODSTVO